

KRATEK PREGLED POROČILA O MIGRACIJAH IN AZILU

Komisija je 29. septembra 2021, eno leto po sprejetju predloga za Novi pakt o migracijah in azilu, predstavila poročilo o migracijah in azilu. Poročilo se osredotoča na doseženi napredek in ključni razvoj migracijske in azilne politike v preteklem letu in pol, opredeljuje ključne izzive in poudarja možnosti za napredek.

ZAKONODAJNI OKVIR

Po poročanju je bil leto po predstavitvi Novega pakta dosežen dober napredek na tehnični ravni, vendar je politični dogovor o nekaterih ključnih elementih še vedno daleč. V Svetu bi bilo treba čim prej končati tekoče delo v zvezi z **uredbo o azilu in upravljanju migracij** in **uredbo o azilnem postopku** ter prav tako **uredbo o krizi in višji sili**. Glede na dober napredek na tehnični ravni bi bila mogoča tudi pospešitev razprav o **uredbi o preverjanju**.

Uspešen izid pogajanj bo pokazal, da celostni pristop vključuje tako **solidarnost kot odgovornost**, o čemer je potrebno podrobneje razpravljati na politični ravni. Čeprav obstaja splošno razumevanje predvidljivega obveznega in prilagodljivega okvira solidarnosti, so potrebne nadaljnje razprave, saj je Komisija predstavila modele simulacij različnih političnih možnosti v hipotetičnih prihodnjih scenarijih.

Glede na poročanja bi nadaljnja zamuda začetka veljavnosti prenovljene **direktive o pogojih za sprejem** in **uredbe o upravičenosti** prikrajšala EU za pomembne izboljšave sedanjega okvira. Ta napredek je tesno povezan tudi z napredkom pri predlogu za prenovitev **direktive o vračanju**, ki bi okrepila verodostojnost sistema kot celote.

Politični dogovor o **novi direktivi o modri karti** je bil dosežen maja 2021, kar je pomemben korak naprej na področju zakonitih migracij, saj uvaja nova učinkovita pravila za privabljanje visokokvalificiranih delavcev v EU.

Komisija predvideva tudi predstavitev nadaljnjih predlogov za dokončanje celovite reforme, določene v Novem paktu. V okviru tega se bo prihajajoči **sveženj o znanjih, spretnostih in talentih** osredotočil na odpravljanje ključnih pomanjkljivosti, ugotovljenih s preverjanjem ustreznosti leta 2019. Sveženj bo vključeval revizijo **direktive o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas**, in pregled **direktive o enotnem dovoljenju**. Prav tako bo Komisija določila možnosti za razvoj **bazena talentov EU**.

Predlog za **digitalizacijo vizumskih postopkov** bo predstavila Komisija, saj bi ta olajšal prijave za izdajo vizuma in hkrati povečal tako varnost EU kot tudi njeno privlačnost kot destinacijo za potovanja z veliko politično koristjo, ki jo ima vzpostavitev enotne vstopne točke za vloge za vizum.

KLJUČNI NADALJNI KORAKI

- Formalna sklenitev političnega sporazuma o uredbi o Agenciji Evropske unije za azil
- Sprejetje predlogov v fazi dokončanja: uredba Eurodac in okvirna uredba Unije o preselitvi
- Poglobljanje političnih razprav o solidarnosti in odgovornosti
- Prenos in izvajanje direktive o modri karti
- Predstavitev zakonodajnih predlogov za nadaljnje korake schengenske strategije, vključno s predlogom uredbe o spremembi Zakonika o schengenskih mejah, svežnja o znanjih, spretnostih in talentih ter predloga uredbe o digitalizaciji vizumskih postopkov

Sporazumi o modri karti, Agenciji EU za azil in schengenski strategiji kažejo na možnost napredovanja in iskanja kompromisov o reformah na področju migracij in azila. Prav tako bi bil predlog sistema Eurodac bistven za okvir interoperabilnosti in dokončanje učinkovitega sistema upravljanja meja.

VPLIV BOLEZNI COVID-19

Vpliv bolezni COVID-19 se neizogibno kaže v migracijskih gibanjih, tako nezakonitih kot zakonitih, kar povzroča nove izzive pri upravljanju migracij in izpostavlja pomen tujih delavcev v gospodarstvu EU. Komisija si je prizadevala, da bi čim bolj zmanjšala vpliv pandemije, tako da je zagotavljala smernice, praktično podporo agencijam in izmenjavo najboljših praks ter tudi prilagajanje pravil glede financiranja.

Leta 2020 je bilo zaznati občuten upad **vlog za izdajo vizumov**, in sicer jih je bilo za 83 % manj kot leta 2019. Pandemija je vplivala tudi na **prošnje za mednarodno zaščito**, leta 2020 se je število prošenj v primerjavi z letom 2019 zdesetkalo, v letu 2021 pa na splošno ostaja pod ravno pred pandemijo. Države članice so uvedle **ukrepe za omejitve nedovoljenega bivanja** oseb, ki zaradi omejitve potovanja ne morejo zapustiti EU, vendar so omejitve potovanja tudi otežile uspešno izvajanje vračanja. Število **vrnitev se je tako zmanjšalo** za 19 % leta 2020 v primerjavi z letom 2019, pri čemer se je učinkovito vračanje v tretje države več kot prepolovilo.

Na splošno so izzivi pandemije poudarili, **kako pomembno je posodobiti** pristop k upravljanju migracij in ga uskladiti na vseh področjih migracij, saj se je pravočasna izmenjava informacij izkazala za bistveno pri obravnavanju novih izzivov.

RAZVOJ KLJUČNIH POTI

Glavne ugotovitve tega poročila v zvezi s ključnimi potmi so povezane z dejstvom, da **skupno število nezakonitih migrantov** ostaja znatno pod ravnimi pred letom 2015. Vendar pa je v primerjavi s številom prihodov v prvih devetih mesecih leta 2019 in 2020 z enakim obdobjem leta 2021 opaziti rast števila nezakonitih prehodov meja.

Primerjava prijavljenih nezakonitih prehodov glede na njihovo pot kaže, da ima **osrednja sredozemska pot**

največji porast prihodov, medtem ko tudi **zahodna sredozemska pot** kaže znatno povečanje. Nasprotno se je na **vzhodni sredozemski poti** leta 2021 skupno število v primerjavi z letom 2020 zmanjšalo, razmerje prihodov po državah pa se je opazno spremenilo.

Na **vzhodnoevropskih zunanjih mejah** so politični razvoji povzročili opazne migracijske izzive, ki so povzročili porast nezakonitih prihodov v Litvi, Latviji in na Poljskem.

UPRAVLJANJE MEJA

Pomemben korak naprej pri upravljanju meja in vključevanju na področju upravljanja zunanjih meja na ravni EU je zaznamovala uveljavitev **uredbe o evropski mejni in obalni straži** decembra 2019. Čeprav so bile prve ekipe evropske mejne in obalne straže uspešno razporejene, je treba pospešiti zaposlovanje in usposabljanje, da bi dosegli zastavljene cilje.

Pomembnost **operativne podpore Frontexa** državam članicam se je pokazala med nedavnimi dogodki na meji z **Belorusijo**, saj se je potrdila tudi potreba po novem mandatu agencije Frontex. Leta 2021 se je Komisija lotila očitkov glede dejavnosti in postopkov agencije ter jih dala v **preverjanje več nadzornim organom EU**. Preverjanja niso pokazala, da bi Frontex kršil človekove pravice, a so izpostavila različne pomanjkljivosti, zato so bila sprejeta priporočila za izboljšave, ki jih agencija tudi obravnava. Komisija je prav tako pozdravila okrepljen okvir za **nadzor** temeljnih pravic. Sodelovanje s partnerji v tretjih državah s Frontexom vključuje sporazume o statusu z **Albanijo, Črno goro in Srbijo**, sporazum s **Severno Makedonijo** čaka na podpis, medtem ko je bil sporazum z **Bosno in Hercegovino** parafiran, vendar ni bil podpisan. Do konca leta 2021 bo Komisija sprejela vzorčni delovni dogovor in vzorčni sporazum o statusu, da bi vzpostavila in nadalje pospešila sodelovanje s tretjimi državami.

Zmožnost agencije, da zagotovi podporo na vseh področjih, povezanih z vračanjem, ponovnim sprejemom in ponovno integracijo, je bila okrepljena z ustanovitvijo namenske **enote za vračanje**. Leta 2021 je Frontex usklajeval 232 operacij vračanja, v katerih se je vrnilo skoraj 8000 državljanov tretjih držav, posledično se število operacij vračanja **približuje vrednostim, ki so veljale pred covidom**.

Komisija bo predložila dokument o politiki, s katerim se bo začel **večletni cikel strateške politike**, ki bo usmerjal razprave o **integriranem sistemu upravljanja zunanjih meja** na ravni EU.

MEDNARODNA ZAŠČITA

Ker je **Evropski azilni podporni urad (EASO)** proslavil 10. obletnico polnega delovanja, je bil dosežen nov sporazum za okrepitev njegovega mandata kot nove **Agencije EU za azil**. Sporazum bi moral začeti veljati do konca leta, nova agencija pa bo prispevala k učinkovitejšim in doslednejšim azilnim sistemom z zagotavljanjem večje operativne in tehnične podpore ter boljšim spremljanjem za zagotavljanje skladnosti z uredbo s posebnim poudarkom na temeljnih pravicah.

Komisija je zagotovila stalno operativno, tehnično in finančno podporo državam članicam, ki so jih nezakonite migracije v zadnjih šestih letih najbolj prizadele. Dolgoročna podpora **Grčiji** je bila posebej poudarjena v zvezi s financiranjem in izboljšanjem sprejemnih zmogljivosti, življenjskih razmer, povečanjem vrnitev in izboljšanjem nadzora na mejah. Takojšen odziv Komisije, potem ko so požari uničili sprejemni center, je del te dolgoročne zanesljive podpore, ki je bila usmerjena tudi k ranljivim skupinam. Ključni del sodelovanja je vzpostavitev neodvisnega in verodostojnega nadzornega mehanizma, ki mu bo sledila uredba o pregledu. Neodvisni nadzorni mehanizem za spremljanje zunanjih meja je začel veljati na **Hrvaškem**. Slednji ima za cilj povečati preglednost in zagotoviti popolno spoštovanje temeljnih pravic.

Hitro spreminjajoče se razmere na zunanjih mejah so bile posledica nenadnega povečanja nezakonitih mejnih prehodov iz **Belorusije**, pri čemer je EU zagotovila hitre operativne, finančne in diplomatske odzive. Opravljene so bile različne dejavnosti z uporabo agencij EU, kot sta posredovanje Frontexa in EASO, zagotovljena je bila nujna finančna podpora, okrepljene so bile zmogljivosti vračanja, diplomatski pritisk na Belorusijo pa se je povečal, saj izkoriščanje migracij v politične namene ni sprejemljivo v EU.

Komisija podpira tudi države članice z omogočanjem in usklajevanjem **prostovoljnih premestitev**. Od leta 2019 je bilo premeščenih več kot 2100 prosilcev, Komisija pa **poziva države članice, naj prispevajo** k prostovoljnem

premestitvam za bolj predvidljiv solidarnostni mehanizem. Izvedbe prostovoljnih premestitev bodo še naprej **zaključevale prošnje**, prejete pred letom 2021, in implementacijo tistih, vložene za izkrcanje leta 2021. Vendar poročilo ugotavlja, da **ad hoc ukrepi** niso niti zadostni niti trajnostni, zato je toliko pomembnejši predvidljivejši solidarnostni mehanizem, ki je predviden v predlogu uredbe o upravljanju azila in migracij.

INTEGRACIJA

EU je države članice podpirala pri vključevanju migrantov in državljanov EU z migrantskimi ozadji, saj je učinkovito vključevanje ključni del socialne politike EU preko **evropskega stebra socialnih pravic**. Leta 2020 je Komisija sprejela **akcijski načrt za integracijo in vključevanje 2021–2027** kot prvi ključni rezultat po Novem paktu. Leta 2021 je Komisija začela tudi **partnerstvo z Odborom regij**, objavila zbirko **orodja za uporabo sredstev EU** za vključevanje ljudi s priseljenskim ozadjem 2021–2027 in z **Evropskim ekonomsko-socialnim odborom** sodeluje v dialogu z organizacijami civilne družbe na Evropskem forumu za migracije.

NEPOOBLAŠČENO GIBANJE

Nedovoljeno gibanje prosilcev za azil **spodkopava verodostojnost in celovitost** azilnega sistema, zlasti ker izzivi, ki jih je povzročila pandemija, vključujejo težave pri izvajanju dublinskega postopka. Nekatero državo članico se soočajo tudi s povečanjem nedovoljenega gibanja upravičencev do mednarodne zaščite. Komisija se ukvarja z iskanjem kratkoročnih rešitev z **omogočanjem premestitev med pandemijo** in s povečanjem podpore za integracijo upravičencev. Nepooblaščen gibanje je eden od **pomembnih ciljev predlogov Pakta**, da bi okrepili zaupanje med državami članicami. Namen predlagane **uredbe o pogojih** je omiliti spodbude za nedovoljeno gibanje, kot so razlike v stopnjah priznavanja, neenaka raven pravic in vključevanja. Spremembe, predlagane v **direktivi o pogojih za sprejem**, bi določile, da bi morali biti pogoji za sprejem zagotovljeni samo v odgovorni državi članici, **uredba o azilu in upravljanju migracij** bi zmanjšala spodbude z dovoljenjem za predaje, izvedene v okviru dublinskega sistema za priznane begunce. Predlagana prenovitev

uredbe **Eurodac** bi prispevala k boljšemu preprečevanju nepooblaščenega gibanja.

SREDSTVA EU

Finančna podpora EU na področju migracij in azila se je **v obdobju financiranja 2021–2027 okrepila**, z namenom podpore novih ciljev Pakta. Ustrezni temeljni akti so začeli veljati julij 2021, v petih mesecih **naj bi jim sledili programi držav članic**. Izrazito **povečanje sredstev**, ki za to obdobje znašajo 18 milijard evrov, pri čemer bodo trije skladi na področju migracij prvič del uredbe o skupnih določbah.

SODELOVANJE Z MEDNARODNIMI PARTNERJI

Velik del poročila je bil namenjen delu z mednarodnimi partnerji. Pristop Novega pakta predvideva vzpostavitev celovitih, prilagojenih in vzajemno koristnih partnerstev z državami izvora in tranzita kot **temelja za varno in urejeno upravljanje migracij**. Izgradnja trdnih partnerstev na področju migracij je **prednostna naloga EU**, saj so migracijske politike učinkovite le, če so kot osrednji element vgrajeni zunanji odnosi. Tesno sodelovanje zunanjih in notranjih ministrstev je pomembno za doseganje tega cilja, kot je bilo dogovorjeno na srečanju ministrov za zunanje in notranje zadeve v letu 2021.

V poglavju o sodelovanju s ključnimi partnerji na področju migracij je bilo ugotovljeno, da so bila razvita partnerstva po meri na področju migracij, osredotočena na skupno opredeljene prednostne naloge EU in njenih partnerjev. Delo, ki ga sestavljajo dvostranski dialogi in regijski forumi, je tesno povezano s **pobudami EU za spodbujanje naložb in sodelovanja** tako z **Zahodnim Balkanom** kot z državami **južne sosesčine**.

Poudarjeno je bilo, da je **zaščita ranljivih beguncev in migrantov v središču politik EU**, zato so EU in njene države članice vodilni akterji v zagotavljanju **človekoljubne podpore** beguncem, prosilcem za azil, notranje razseljenim osebam in gostiteljskim skupnostim po vsem svetu. Komisija je določila štiriletni paket, ki bo znašal več kot 5,7 milijarde evrov z več kot 3,5 milijarde evrov za begunce v Turčiji, in 2,2 milijarde EUR za upravičence v Siriji, Libanonu, Jordaniji in Iraku.

Proračun EU za človekoljubno pomoč in razvoj se razporeja po vsej Afriki in podpira tiste, ki so jih prizadeli konflikti, epidemije, naravne nesreče in njihove skupnosti, ter **pomaga pri spopadanju s pandemijo covid 19**. V Aziji EU podpira Rohingje in afganistanske begunce, medtem ko v Latinski Ameriki pomaga razseljenim v krizi v Venezueli.

Izgradnja **gospodarskih priložnosti** in odpravljanje temeljnih vzrokov nedovoljenega priseljevanja se prekriva z mnogimi **prednostnimi nalogami razvojne politike EU**; za primer lahko vzamemo podsaharske države in Severno Afriko.

Glavni poudarek ukrepov EU s partnerskimi državami so **partnerstva za krepitev upravljanja migracij**. Krepitev spodbuja pravilno upravljanje migracij, kar je bilo utemeljeno s primerom partnerjev **Zahodnega Balkana**, ki so s podporo EU okrepili in uskladili njihove nacionalne azilne in migracijske sisteme s standardi EU. Krepitev zmogljivosti na področju upravljanja meja prav tako velja za ključno področje sodelovanja partnerjev. Zato so sporazumi o statusu evropske mejne in obalne straže med EU in državami Zahodnega Balkana nova faza za mejno sodelovanje s partnerji v regiji, saj preprečujejo nezakonito priseljevanje in se bojujejo proti tihotapljenju migrantov. Obvladovanje meja je prav tako pomembna tema severnoafriškega okna skrbniškega sklada EU za nujne primere za Afriko. Trenutno EASO sodeluje z državami Zahodnega Balkana in Turčijo ter poleg podpore za krepitev zmogljivosti v regiji Bližnjega vzhoda in Severne Afrike prispeva h krepitvi azilnih in sprejemnih sistemov.

Ker so **učinkovito vračanje, ponovni sprejem in ponovna integracija** zaznani kot **pomemben element** celovitega pristopa, določenega v Paktu, spodbujanje sodelovanja zagotavlja vzajemno koristna partnerstva na področju migracij. Komisija je leta 2021 predstavila svoje prvo poročilo o oceni stopnje sodelovanja na področju ponovnega sprejema s partnerskimi državami skladno z vizumskim zakonikom. Poročilo je bilo julija 2021 dopolnjeno s predlogi Svetu, naj sprejme posebne začasne ukrepe glede vizumov za kratkoročno bivanje za prosilce za vizum, ki so državljani Bangladeša, Iraka in Gambije. Komisija trenutno pripravlja drugo poročilo ocene sodelovanja pri ponovnem sprejemu leta 2020. Leta 2021 je Komisija sprejela strategijo EU o prostovoljnem vračanju in ponovnem vključevanju, ki določa **praktične ukrepe** za krepitev pravnega in **operativnega okvira za prostovoljno vračanje** iz Evrope in tranzitnih držav. Frontex je dosegel dober napredek pri

izvajanju svojega mandata o ponovnem vključevanju v sodelovanju z državami članicami pri uvajanju svojih pilotnih **skupnih služb za ponovno vključevanje** v več tretjih državah do leta 2021, tako da se bo prenos dejavnosti iz **evropske mreže za vračanje in reintegracijo** lahko **sklenil** leta 2022. Spodbujanje sodelovanja vključuje tudi podporo vračanjem iz tranzitnih držav ob migracijskih poteh v izvorne države, pri čemer pomemben primer predstavlja Skupna pobuda EU-IOM.

Podpiranje pravnih poti ni nova prednostna naloga EU, vendar ostaja še en **ključni steber** sodelovanja z zunanjimi partnerji. Na 11. forumu o spodbujanju preselitve, humanitarnega sprejema in drugih dopolnilnih poti leta 2021 je Komisija pozvala države članice, naj se **zavežejo k naslednjemu ad hoc programu spodbujanja preselitev** v letu 2022. Forum na visoki ravni je bil prvič organiziran z udeležbo ministrov Kanade in ZDA, ki sta se strinjala s krepitvijo skupnih prizadevanj za spodbujanje preselitev. Prihajajoči forum EU na visoki ravni se osredotoča na zagotavljanje zaščite ogroženim Afganistancem in predstavlja ključno priložnost za opredelitev prispevka k **afganistanskemu svežnju podpore**.

Skladno s Priporočilom Komisije o pravnih poteh zaščite v EU je Komisija začela ozaveščati, da bi poleg preselitev spodbujala **dopolnilne poti**, povezane s študijem in delom. EASO razvija delo v zvezi z evropskim pristopom k **sponzorstvu skupnostim**, da bi državam članicam pomagal pri bolj strukturirani vlogi civilne družbe in skupnosti pri sprejemanju in vključevanju beguncev.

Na področju zakonitih migracij potekajo številni pilotni projekti, ki preučujejo možnosti za **ciljno usmerjene vzajemno koristne migracije delovne sile** predvsem v Severni Afriki.

RAZMERE V AFGANISTANU

- Politične in varnostne razmere so še vedno zelo nestabilne
- Afganistan je že bil na prednostnem seznamu na področju migracij in prisilnega razseljevanja
  - 635.000 Afganistancev je notranje razseljenih
  - 2 milijona registriranih beguncev
  - 3 milijoni neregistriranih
- Ukrepi EU:
  - Evakuacije,
  - Sodelovanje s humanitarnimi partnerji,
  - Akcijski načrt za migracije, ki se odziva na dogodke v Afganistanu,
  - Forum na visoki ravni, ki se osredotoča na zagotavljanje zaščite ogroženim Afganistancem,
  - Začetek regionalne politične platforme,
  - Akcijski načrt za Afganistan za boj proti terorizmu,
  - Sodelovanje s tranzitnimi državami, vključno z Zahodnim Balkanom in Turčijo.

Komisija sprejema **akcijski načrt EU proti tihotapljenju migrantov za obdobje 2021–2025**, ki bi moral določiti ukrepe za boj proti tihotapljenju in zaščito temeljnih pravic migrantov pa tudi obravnavati nove izzive, kot je izkoriščanje migracij v politične namene. Komisija priznava, da je oblikovanje operativnih partnerstev po meri za boj proti tihotapljenju pomemben del celovitih partnerstev v okviru Novega pakta. Možnosti zaposlitve so ključni dejavnik, ki spodbuja nezakonite migracije, zato je Komisija napovedala oceno, kako okrepiti učinkovitost **Direktive o sankcijah in ukrepih zoper delodajalce**.

Partnerstva za talente, uvedena leta 2021, lahko pomagajo EU pri strateškem ukrepanju pri razvoju obojestransko koristnih partnerstev na področju migracij s ključnimi državami partnericami, hkrati pa pritegnejo talente, ki jih Evropa potrebuje. V okviru tega bo zagotovljen celovit okvir politike in financiranja, Komisija pa bo sodelovala z državami članicami, delodajalci, socialnimi partnerji in izobraževalnimi agencijami, da bi vzpostavila prvo partnerstvo za talente na podlagi obstoječih izkušenj s severnoafriškimi državami.

Trenutno se razvijata dve večdržavni **pobudi Team Europe** za migracije, ena za zahodno sredozemsko in atlantsko pot, druga za osrednje Sredozemlje. Tretja pobuda, ki jo je predlagala Komisija pa naj bi predstavljala odziv na afganistansko krizo razseljevanja.

Uredba NDCI – Globalna Evropa je določila, da je treba okvirno 10 % od skupnih 79,8 milijarde evrov finančnih sredstev nameniti zlasti ukrepom, povezanim z migracijami v tretjih državah. Ker so v pripravi državni, regionalni in tematski večletni okvirni programi, je očitno, da bodo migracije in prisilno razseljevanje v njih igrali pomembno vlogo.

Načrtovani ukrepi na **Zahodnem Balkanu** bodo z dvostranskimi in regionalnimi programi še naprej krepili sisteme upravljanja migracij in azila, pri čemer bo posebna pozornost namenjena **Bosni in Hercegovini**, vključno s prihodnjimi programi na področju migracij v predpristopnih državah, financiranih v okviru instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III).